

ויצא, המדור - הגיגים, ד"ר חזות גבריאל

התרמילאי הראשון

על פי אחת מן הדעות בחז"ל, יעקב הגיע לחרון עוד לפני החלום, שהרי כבר נאמר בסוף הפרשה הקודמת-
 וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל-אָבִיו וְאֶל-אִמּוֹ וַיֵּלֶךְ פָּנָה אָרְסָם, (בראשית כח, ז). מה קרה אם כן, מדוע הוא שב לבית אל? כך
 עונים חז"ל:

**'ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה', וכתוב: 'ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש'. כי מטא לחרון
 אמר: אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי בו? בעי למיהדר, כיון דהרהר
 בדעתיה למיהדר - קפצה ליה ארעא. מיד ויפגע במקום, (סנהדרין צה, ב).**

כאן מקום לשאלה, מדוע הוא 'גילה' כי לא התפלל 'במקום שבו התפללו אבותיו' רק כאשר הגיע לחרון?
 האם חוסר ריכוז היה בעוכריו? האם המסע לארצות המזרח (קדם, היא הארץ שבה מצויים הערים חרן
 ואור כשדים, רד"ק) הסיט את תשומת ליבו של בחיר האבות שנטמן 14 שנה בבית מדרשם של 'שם ועבר'?

כאז כן עתה, ארצות הקדם מאפשרות את **המבט האחר**. חרן בדומה להודו תרמה ליעקב את קנה המידה
 להשוואה. והדברים מפורשים במדרש. ברם, **בעי למיהדר** בלבד אינו מספיק, רק **כיון דהרהר בדעתיה
 למיהדר - קפצה ליה ארעא**. בתרמילו של יעקב אבינו אין דבר, מלבד הרצון להנכיח את האל בחייו בכל
 דרך ובכל תנאי. כמו ההודי להבדיל, המתמסר כולו לחיפוש רוחני, והמשפט השגור בפיו הוא - **I see god
 in everything**, כן אומר יעקב אבינו - **וְשָׁבְתִי בְשָׁלוֹם אֶל-בֵּית אָבִי וְהָיָה יְקֻץ לִי לְאֱלֹהִים**, וכמאמר הקוצקאי
 , הקב"ה נמצא בכל מקום שנותנים לו להיכנס.

משפטים אופייניים למטיילים שם בארצות המזרח הם מן הסוג - " המצב הזה מעביר אותך מהתמודדות
 להתבוננות", ו- " מתוך המצב הזה, נופלת עליך אחריות מלאה על עצמך". ניתן לקרא את נדרו של יעקב
 גם כתפילה, תפילת התרמילאי המחפש את קונו בהתבוננות אל תוך עצמיותו. המתפלל מבקש כי הפגיעה
 במקום ('ויפגע במקום') לא תישאר חוויה חד פעמית. רחוק מבית אבא ומבית מדרשם של 'שם ועבר',
 המתפלל מבקש כי האל יהיה נוכח באופן קבוע בחייו. התרמילאי מבקש להקפיא את אותן רגעי התייחדות
 גם כאשר ישוב ארצה.

אולם, וזה העיקר, יעקב אבינו זכה לאותם רגעים מלאי הוד ב **בית אל**, לא בהודו ולא בחרן. חרן סיפקה לו
 רק את **את בעי למיהדר**, העיקר הוא **כיון דהרהר בדעתיה למיהדר - קפצה ליה ארעא**.